

06.02.2023

Asia/9

§ 82

V 15.2.2023, Valtuutettu Petra Malinin aloite lasten ja nuorten suo- jaamisesta UV-säteilyltä kaupungin palveluissa

HEL 2022-008452 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Petra Malinin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Petra Malin ja 27 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki lisää varjoa, puita ja katoksia lasten ja nuorten arjen ympäristöihin kuten päiväkotien ja koulujen pihoille sekä leikkipuistoihin UV-säteilyn aiheuttaman terveysriskin perusteella.

Auringolta suojautumisen mahdollistaminen rakenteellisena tai istutuksin toteutettuna lasten ja nuorten ulkoilussa on erittäin tärkeää. Lasten ja nuorten suojaamista UV-säteilyltä kaupungin vastuulla olevilla leikki- ja piha-alueilla lisätään ja tarvittaessa myös suunnitteluohjeita päivitetään. Toimialojen tulee olla tilanteessa aloitteellisia ja selvittää yhteistyössä aurinkosuojan parantamiseen tähtäävien muutostöiden kaupunkitasoinen tarve.

Kasvillisuusalueet puineen ovat osa laadukasta leikkiympäristöä päiväkotien ja koulujen pihoilla, leikkipuistoissa ja leikkipaikoilla. Kasvillisuus

tasaa myös alueiden lämpötilapiikkejä ja parantaa pienilmastoa. Kasviliisuuden suunnittelun pitää olla harkittua kovan kulutuksen takia. Jatkokossa varjostavia puita suositaan entistäkin enemmän siellä, missä niiden istuttaminen on mahdollista. Istutettavien puiden taimien on hyvä olla kookkaita. Olemassa olevien puiden säilyttämiseen pyritään jo nykyisin aina, kun se on mahdollista.

Kaupunkiympäristön toimialan vastuulla on rakennushankkeiden suunnittelu

ja toteuttaminen käyttäjätoimialan ilmaiseman tarpeen perusteella. Kaupunkiympäristön toimiala myös vastaa hankkeiden toteuttamisen aikatauluista. Kasvatuksen ja koulutuksen tilapalvelut ohjaa osaltaan päiväkotien ja oppilaitosten uudis- ja perusparannushankkeiden toiminnallisuuden suunnittelua, mukaan lukien piha-alueet. Leikkipuistorakennusten suunnittelussa toiminnallisuuden ohjaus kuuluu niin ikään toimialan tilapalveluiden vastuulle, kun taas kaupunkiympäristön toimiala vastaa leikkipuistojen ulkoalueiden suunnittelusta.

Tilahankkeiden suunnittelussa kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan kanssa rakennuksen ja sen pihan suunnittelussa.

Leikkipuistoissa, joissa on rakennuksia, voidaan toteuttaa ulkokatoksia ja saada varjoa rakennuksen yhteyteen. Kaupunkiympäristön toimiala toteuttaa näitä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan esittämien tarpeiden mukaisesti.

Koulujen, päiväkotien ja leikkipuistorakennusten perusparannus- ja uudishankkeiden yhteydessä kaupunkiympäristön toimiala laatii kasvatuksen ja koulutuksen toimialan tarpeisiin perustuvat pihasuunnitelmat. Olemassa olevaa puustoa pyritään säilyttämään aina. Tämän lisäksi suunnitelmissa esitetään uudet, istutettavat puut. Pihasuunnitelmia laadittaessa jatkossa kiinnitetään entistä enemmän huomiota auringolta suojautumiseen erilaisin keinoin. Katosten ja varjojen lisäämistä leikkialueille tutkitaan sekä peruskunnostusten että uusien leikkialueiden suunnittelun yhteydessä. Myös pergolat suojaavat auringolta ja niiden yhteyteen on mahdollista istuttaa köynnöskasveja. Kuitenkin esimerkiksi nykymallisten purjekankaiden irrottaminen ja kunnossapito on ollut haastavaa niihin kohdistuneen ilkeiden lisäksi. Osassa leikkipuistoista ohjaajat tuovat siirrettäviä varjoja helteillä pihalle.

Asiasta on saatu kasvatus- ja koulutuslautakunnan ja kaupunkiympäristölautakunnan lausunnot, jotka ilmenevät kokonaisuudessaan asian päätöshistoriasta. Vastaus on lausuntojen mukainen.

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 4 momentin mukaan kaupunginvaltuustossa käsitellään vastaus aloitteeseen, jonka on allekirjoittanut vä-

06.02.2023

Asia/9

hintään 25 valtuutettua. Kaupunginhallituksen on esitettävä antamansa vastaus käsiteltäväksi kaupunginvaltuustossa viimeistään kahdeksan kuukauden kuluessa aloitteen jättämisestä.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Petra Malinin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 30.01.2023 § 57

HEL 2022-008452 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

30.01.2023 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Minja Koskelan ehdotuksesta.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Suvi Rämö, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 32174
suvi.ramo(a)hel.fi

Kaupunkiympäristölautakunta 04.10.2022 § 543

HEL 2022-008452 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Kaupunkiympäristölautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Leikin järjestämistä yleisillä alueilla ohjaavat seuraavat periaatteet ja arvot: avoimuus kaikille, maksuttomuus, sopivuus kaupunkikuvaan ja maisemaan, turvallisuus, käyttäjien monimuotoisuuden huomioon ottaminen, lasten kehityksen tukeminen, vastuullisuus ilmaston ja ympäristön suhteen ja luonnon yhdistäminen leikkipalveluihin kestäväällä tavalla.

Leikkipuistojen ja -paikkojen ympärivuotista käyttöä edistetään valaistuksella, hoidolla, kestävillä pinnoilla ja tarjoamalla toisaalta suojaa auringon paahteelta ja toisaalta aurinkoa. Aiemmin suunnittelussa on vältetty katoksia, koska ne ovat paikoin tuoneet leikkialueille suojan lisäksi häiriökäyttäytymistä. Vielä vuosituhannen alussa suunnittelijoille opetettiin, että leikkipaikkojen tulisi olla kesällä 8 tuntia päivässä auringossa, minkä takia monet leikkiympäristöt on suunniteltu hyvin valoisiksi.

Lasten ja nuorten suojaamista UV-säteilyltä kaupungin vastuulla olevilla leikki- ja piha-alueilla lisätään ja tarvittaessa myös suunnitteluohjeita päivitetään. Helsingin kaupungilla on 61 leikkipuistoa ja 234 leikkipaikkaa. Näissä kohteissa on korjausvelkaa, ja paine kasvaa rakennettaessa uusia leikin alueita kaupungin kehittyessä. Nykyisten määrärahojen puitteissa kohteiden järjestelmällinen kunnostaminen voi viedä kymmeniä vuosia. Tämän lisäksi koulujen ja päiväkotien pihoja kunnostetaan rakennusten peruskunnostusten yhteydessä.

Kaupunkiympäristön toimiala vastaa leikkipuistojen ulkoalueiden suunnitteluttamisesta, niiden rakennuttamisesta ja kunnossapidosta sekä leikkipuistorakennuksista ja niiden isännöinnistä. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vastuulla on leikkipuistojen ohjattu toiminta. Leikkipuistoverkoston suunnittelu tapahtuu eri toimialojen yhteistyössä.

Leikkipaikoilla ei ole samanlaista kaupungin järjestämää toimintaa kuin leikkipuistoissa. Kaupunkiympäristön toimiala vastaa leikkipaikkaverkoston suunnittelusta sekä leikkipaikkojen suunnittelusta, rakentamisesta ja kunnossapidosta.

Päiväkotij- ja koulupihojen toiminnallisten tarpeiden määrittely ja suunnitelmien toiminnallisuuden kommentointi on kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vastuulla. Vastuu suunnittelusta ja teknisestä toteutuksesta on kaupunkiympäristön toimialalla. Toimialojen tulee olla tilanteessa aloitteellisia ja selvittää yhteistyössä aurinkosuojan parantamiseen tärkeitä muutostöiden kaupunkitasoinen tarve.

Leikkipuistoissa, joissa on rakennuksia, voidaan toteuttaa ulkokatoksia ja saada varjoa rakennuksen yhteyteen. Kaupunkiympäristön toimiala

06.02.2023

Asia/9

toteuttaa näitä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan esittämien tarpeiden mukaisesti.

Kasvillisuusalueet puineen ovat osa laadukasta leikkiympäristöä päiväkotien ja koulujen pihoilla, leikkipuistoissa ja leikkipaikoilla. Kasvillisuus tasaa myös alueiden lämpötilapiikkejä ja parantaa pienilmastoa. Kasvillisuuden suunnittelun pitää olla harkittua kovan kulutuksen takia. Jatkossa varjostavia puita suositaan entistäkin enemmän siellä, missä niiden istuttaminen on mahdollista. Istutettavien puiden taimien on hyvä olla kookkaita. Olemassa olevien puiden säilyttämiseen pyritään jo nykyisin aina, kun se on mahdollista.

Koulujen, päiväkotien ja leikkipuistorakennusten perusparannus- ja uudishankkeiden yhteydessä kaupunkiympäristön toimiala laatii käyttäjätoimialan tarpeisiin perustuvat pihasuunnitelmat. Olevaa puustoa pyritään säilyttämään aina. Tämän lisäksi suunnitelmissa esitetään uudet, istutettavat puut. Pihasuunnitelmia laadittaessa jatkossa kiinnitetään entistä enemmän huomiota auringolta suojautumiseen erilaisin keinoin.

Katosten ja varjojen lisäämistä leikkialueille tutkitaan sekä peruskunnostusten että uusien leikkialueiden suunnittelun yhteydessä. Myös pergolat suojaavat auringolta ja niiden yhteyteen on mahdollista istuttaa köynnöskasveja. Kuitenkin esimerkiksi nykymallisten purjekankaiden irrottaminen ja kunnossapito on ollut haastavaa niihin kohdistuneen ilkvallan lisäksi. Osassa leikkipuistoista ohjaajat tuovat siirrettäviä varjoja helteillä pihalle.

Kasvillisuuden, katosten ja varjojen lisäämisessä leikkialueilla tulee ottaa huomioon turvallisuus, kuten näköyhteyksien säilyminen ja katvepaikkojen syntyminen välttäminen.

Lausunto on valmisteltu yhteistyössä kaupunkiympäristön ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialoilla.

Käsittely

04.10.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Mia Haglund: Lausunnon kohtaan (7) "Päiväkotijä koulupihojen toiminnallisten tarpeiden määrittely ja suunnitelmien toiminnallisuuden kommentointi on kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vastuulla. Vastuu suunnittelusta ja teknisestä toteutuksesta on kaupunkiympäristön toimialalla." jatkeeksi lisätään seuraava virke: "Toimialojen tulee olla tilanteessa aloitteellisia ja selvittää yhteistyössä aurinkosuojan parantamiseen tähtäävien muutostöiden kaupunkitasoinen tarve."

06.02.2023

Asia/9

Kannattaja: Jenni Hjelt

Kaupunkiympäristölautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä Mia Haglundin vastaehdotuksen mukaan muutetun ehdotuksen.

27.09.2022 Pöydälle

Esittelijä

kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Maria Hyövähti, maisema-arkkitehti: 09 310 37494
maria.hyovalti(a)hel.fi

Kasvatus- ja koulutuslautakunta 13.09.2022 § 251

HEL 2022-008452 T 00 00 03

Lausunto

Kasvatus- ja koulutuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon liitteenä olevasta Petra Malinin valtuustoaloitteesta, joka koskee lasten ja nuorten suojaamista UV-säteilyltä kaupungin palveluissa:

Aloitteessa ehdotetaan, että Helsingin kaupunki lisää varjoa, puita ja katoksia lasten ja nuorten arjen ympäristöihin kuten päiväkotien ja koulujen pihuille sekä leikkipuistoihin. Aloitteen tekijän perustelu asialle on UV-säteilyn aiheuttama terveysriski.

Kaupunkiympäristön toimialan vastuulla on rakennushankkeiden suunnittelu ja toteuttaminen käyttäjätoimialan ilmaiseman tarpeen perusteella. Kaupunkiympäristön toimiala myös vastaa hankkeiden toteuttamisen aikatauluista. Kasvatuksen ja koulutuksen tilapalvelut ohjaa osaltaan päiväkotien ja oppilaitosten uudis- ja perusparannushankkeiden toiminnallisuuden suunnittelua, mukaan lukien piha-alueet. Leikkipuistorakennusten suunnittelussa toiminnallisuuden ohjaus kuuluu niin ikään toimialan tilapalveluiden vastuulle, kun taas kaupunkiympäristön toimiala vastaa leikkipuistojen ulkoalueiden suunnittelusta.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan keskeiset periaatteet päiväkotien ja oppilaitosten fyysisten ympäristöjen suhteen ovat turvallisuus, terveellisyys ja toimivuus. Fyysiset ympäristöt käsittävät sekä itse rakennuksen että sen lähiympäristön, kuten päiväkodin tai oppilaitoksen pihan. Tilahankkeiden suunnittelussa kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tekee yhteistyötä kaupunkiympäristön toimialan kanssa rakennuksen

ja sen pihan suunnittelussa. Päiväkot-, koulu ja lukiohankkeissa käyttäjiä osallistetaan pihan suunnitteluun.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan uudis- ja perusparannuksia ohjaavissa ohjeissa edellytetään auringolta ja sateelta suojaavien katojen toteuttamista lasten käytössä oleville pihuille. Katokset voidaan toteuttaa erillisinä tai osana itse rakennusta. Ensisijaisesti suositetaan kiinteitä katoksia ja vasta toissijaisesti enemmän huoltoa vaativia kevyempiä ratkaisuja, jotka ovat haasteellisia paitsi ylläpidon myös ilkivalan riskin kannalta. Lisäksi ohjeistuksessa kiinnitetään huomiota tontilla olevan kasvillisuuden hyödyntämiseen ja puuston säilyttämiseen suunniteltavissa kohteissa. Istutuksilla pyritään edistämään pihan käytettävyyttä kaikkina vuodenaikoina.

Toimipisteiden pihojen perusparannuksia toteutetaan myös erillisinä hankkeina. Päiväkotien ja koulujen pihojen kohentamista laajemmassa mitassa toteutetaan kesäisin kiireellisyysjärjestyksessä priorisoiden. Vuosittain toteutetaan laajempia pihojen perusparannushankkeita, joita kesällä 2022 käynnistettiin kaksikymmentä. Näissä aurinkosuojaus aina huomioidaan yhtenä parannuskohteena.

Edellä mainittujen hankkeiden lisäksi olemassa olevissa kohteissa voidaan toteuttaa tilapalveluiden ohjauksessa käyttäjälähtöisiä muutostöitä, mikäli yksikön henkilöstö on tuonut esille tarpeita turvallisuuteen tai toiminnallisuuteen liittyen. Käyttäjäpalautteen ja henkilöstön havaintojen perusteella erillisiä aurinkosuojia on harkinnanvaraisesti priorisoiden toteutettu toimialan kohteisiin tällaisina toiminnallisina parannuksina. Oleviin kohteisiin toteutettavien lisääuringonsuojien tarkoituksenmukainen suunnitteluratkaisu tarkastellaan aina tapauskohtaisesti, sillä vanhaan pihaan ja tiiviiseen kaupunkirakenteeseen on haettava soveltuvin toteutustapa. Erillisten aurinkosuojahankkeiden lukumäärä on vuonna 2022 kymmenkunta. Toteutetuista aurinkosuojista saatuja kokemuksia seurataan ja ne huomioidaan jatkossa vastaavissa muutostöissä.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta korostaa, että rakenteellisena tai istutuksin toteutettuna auringolta suojautumisen mahdollistaminen lasten ulkoilussa on erittäin tärkeää ja palaute sen tarpeesta on viime vuosina kasvanut. Toimialojen tulee olla tilanteessa aloitteellisia ja selvittää yhteistyössä aurinkosuojan parantamiseen tähtäävien muutostöiden kaupunkitasoinen tarve.

Auringolta suojautuminen on huomioitu suunnitteluohjeistuksessa. Lisäksi käyttäjäpalautteen perusteella on harkinnanvaraisesti voitu toteuttaa auringolta suojaavia ratkaisuja olemassa oleviin pihoihin, ja tätä työtä on varauduttu jatkamaan yhteistyössä kaupunkiympäristön toi-

06.02.2023

Asia/9

mialan kanssa myös jatkossa. Vuoden 2023 muutostyötarpeiden suunnittelu on jo käynnistetty kaupunkiympäristön toimialan kanssa. Alustavia pihojen parannussuunnitelmia kootaan jo myös vuosille 2024-25.

Käsittely

13.09.2022 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Petra Malin: Lisäys kappaleen 8 loppuun:

Toimialojen tulee olla tilanteessa aloitteellisia ja selvittää yhteistyössä aurinkosuojan parantamiseen tähtäävien muutostöiden kaupunkitasoinen tarve.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta hyväksyi Petra Malinin vastaehdotuksen yksimielisesti.

Esittelijä

kasvatuksen ja koulutuksen toimialajohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Ulla Manninen, projektiarkkitehti, puhelin: 310 22493
ulla.k.manninen(a)hel.fi